

**МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
РЕГИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО - БУРГАС**

НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ

ТЕСТ

по български език и литература за ученици от 7 клас
Общински кръг - 16.02.2008 г.

Уважаеми ученици,

Предложеният тест съдържа 60 езикови и литературни задачи - 50 задачи с избираем отговор и 10 задачи със свободен отговор. Внимателно прочетете условието на задачите. Към всяка задача с избираем отговор са дадени 4 възможни отговора, от които само 1 е правилен!

Всяка правилно решена задача ще Ви донесе 1 или 2 точки, като максималният брой точки от теста е 100. Грешното решение ши липсата на решение няма да Ви носи точки.

Времето за решаване на теста е 2 астрономически часа.

Успешна работа!

Прочетете текста и отговорете на въпросите от 1 до 4.

Един от най-популярните древни герои е Орфей, роден някъде в пределите на Тракия. Според създадената в гръцката митология версия той е син на речния бог Еагър и музата на поезията Калиопа.

Великолепен поет и ненадминат певец, Орфей си съперничел дори с бога на музиката и песните Аполон. Невероятният му глас омайвал всички живи същества а по време на похода на аргонавтите за златното руно заглушил опасната песен на сирените и спасил героите. Орфей често се изобразява с китара или лира от чиито струни изтръгвал вълшебни звуци, каращи горските животни да вървят подир него, скали и планини да се движат, дивите зверове да лягат в краката му.

Пак от гръцките митове е известна драматичната любов на поета към прекрасната Евридика. Ухапана от отровна змия, красавицата умира в деня на тяхната сватба. За да я спаси, влюбеният музикант с вълшебен глас слиза в подземния свят на бог Хадес и трогва всички с тъжните си песни. Той успява да убеди всевластния господар на душите да му върне любимата, но на връщане не спазва условието да не я поглежда до дневната светлина, заради което я загубва завинаги.

1. Коя е темата на текста?

- А/** Любовта на Орфей и Евридика
- Б/** Орфей в гръцката митология
- В/** Древните изображения на Орфей
- Г/** Орфей в похода на аргонавтите

2. Кое от следните твърдения е вярно според текста?

- А/** Орфей си съперничел с бога на музиката и песните Дионисий.
- Б/** Според гръцката митология той е брат на музата Калиопа.
- В/** Орфей се изобразява с арфа, от която изтръгвал чудни звуци.
- Г/** Орфей успява да убеди бог Хадес да му върне любимата.

3. Кой от следните изрази НЕ е контекстов синоним на Орфей?

- А/** всевластният господар на душите
- Б/** влюбеният музикант с вълшебен глас
- В/** великолепен поет и ненадминат певец
- Г/** един от най-популярните древни герои.

4. За какво текстът не дава информация?

- А/** за родното място на Орфей
- Б/** за това как Орфей спасява аргонавтите
- В/** за трагичната смърт на Орфей
- Г/** за драматичната любов на Орфей

5. Каква част на изречението е подчертаният израз?

Ухапана от отровна змия, красавицата умира в деня на тяхната сватба.

- А/ обособено обстоятелствено пояснение
- Б/ несъгласувано определение
- В/ вметнат израз
- Г/ обособено определение.

6. В кое от следните изречения НЕ е допусната правописна грешка?

- А/ Участниците в състезанието не криеха възторга си.
- Б/ Никой не ги възпираше и те изразяваха радостта си.
- В/ Младите хора се вълнуват от подвига на възстаниците.
- Г/ Спортистите се възтановяваха бързо, защото бяха победители.

7 - 10. В коя от следните думи е допусната правописна грешка?

Общо условие за задачи 7 - 10.

7.

- А/ буклук
- Б/ куршум
- В/ кожух
- Г/ комин

8.

- А/поданик
- Б/ писменност
- В/ откровено
- Г/въстаник

9.

- А/пекъл
- Б/ написал
- В/ рекъл
- Г/ донесал.

10.

- А/ придобивам
- Б/ притъмнява
- В/ пресушавам
- Г/ преспособявам

11. Коя дума съдържа променливо я ?

- А/ поляк
- Б/ поляна
- В/ бръшлян
- Г/ мярка

12. Коя от подчертаните думи е написана грешно?

Речта на Странджата правдиво и прочувствено/А/ очертава миналото, настоящето и бъдещето на емигрантите, които са обединени/Б/ от една благородна цел, изискваща безкорисно/В/ себеотдаване/Г/.

13. В коя дума НЯМА променливо я?

- А/ видели
- Б/ стреляли
- В/ чудели се
- Г/ гърмели

14. В кое от изреченията местоимението е употребено в подходящата си форма?

- А/ Аз ми се спи.
- Б/ На кой звъниш?
- В/ Кому ли ще изпратят известие?
- Г/ Той го няма днес.

15. Коя от подчертаните думи в следното изречение НЕ е правилно членувана?

В непроходимия /А/ лес ръководителят /Б/ на експедицията откри каменни плочи и всички решиха, че това е пътя /В/ към изчезналия /Г/ град на индианците.

16. В кое от следните изречения НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А/ Много хора му даваха съвети, как да постъпи.
- Б/ Често го питаха, защо е все тъжен.
- В/ Баща му не можеше да проумее кога се случи всичко това.
- Г/ Тя не помнеше, колко време мина оттогава.

17. Колко са пропуснатите запетаи в следното изречение:

Сутринта на този ден нито археологът, нито неговите помощници подозираха, че са толкова близо до голямото откритие, за което бяха мечтали дълги години.

- А/ една
- Б/ две
- В/ три
- Г/ четири

18. Колко запетаи трябва да се поставят в следното изречение:

Хаджи Дончо, който по това време е на седмото небе от радост, изведнъж се сепва, склчва вежди, пристъпя бързо, хваща го за крака и той увисва като убит заек в ръцете му.

Отговор: пет

19. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

А/ А като долови грацията, с която тя се поклащаше в ритъма на всяка стъпка, и видя как плахо се оглежда, любовна радост го изпълни с разкаяние.

Б/ Чрез себе си съдеше за моя милост, окото му виждаше накъде отивам и бащиното му сърце се боеше от бездната на духа, в която той не се вглеждаше макар да бе художник.

В/ Най-сетне, когато умът му се измори и князът се видя безпомощен разбра, че Христос бе направил всеки християнин да вижда себе си разпнат.

Г/ Тогава му стана мъчно, защото Сатанаил го изоставя, понеже единствен му вдъхваше гордост, ирония, войнствен дух и смях - оръжия с, които се издигаше над личното.

20. На кои от означените с цифри места в следното изречение трябва да се поставят запетаи?

Ти **/1/** естествено **/2/** няма да бързаш с изводите **/3/** защото **/4/** така можеш много **/5/** да сгрешиш.

21. В каква последователност следните изречения образуват логически свързан текст?

/1/ А също е необходима и представата за това, какво точно искате да фотографирате.

/2/ Не е задължително да си опитен астроном или фотограф, за да направиш действително хубави снимки на нощното небе.

/3/ Необходими са само подходящи фотоапарат и фотолента.

А/ 1,2,3

Б/ 2,3,1

В/ 2,1,3

Г/ 3,1,2

22 - 25. При коя от изброените двойки думи има отношение както при двойките:

22. „зъби – кариес“

А/ коса – гребен

Б/ котка - опашка

В/ куче — котка

Г/ гърло - ангина

24. „древен - съвременен“

А/ делничен – празничен

Б/ архаичен – стар

В/ световен – космичен

Г/ вълшебен – нереален

23. „бутилка - стъкло“

А/ зид – тухла

Б/ мрамор – гранит

В/ компютър – екран

Г/ бюро - стол

25. „играч - състезател“

А/ салата – лук

Б/ чушка – пиперка

В/ олио-оцет

Г/ лимон - портокал

26. Коя от следните думи е синоним на душманин?

А/ предател

Б/ измамник

В/ враг

Г/ убиец

27. Кой ред НЕ съдържа антоними?

А/ Себе си бодя с по-малката игла, а за другите държи по-голямата.

Б/ Зимно слънце и женско сърце не са да им вярваш.

В/ Срещни — залюби, отмени - разлюбви.

Г/ Едно казват вечер, друго правят сутрин.

28. Кой от следните редове НЕ съдържа пароними?

А/ фикционален - функционален

Б/ нотариален - натурален

В/ заможен – възможен

Г/ огнедишаш - огненочервен

29 - 31. Какво означават следните фразеологични словосъчетания:

29. слагам прът в колелото

А/ помагам на някого

В/ създавам пречки

Б/ обръщам колата

Г/ съдействам

30. гледам с четири очи

- А/ гледам през очила
- Б/ намесвам се в чужда работа
- В/ кривоглед съм
- Г/ наблюдавам много внимателно

31. вдигам ръце

- А/ наказвам
- Б/ чувствам се безсилен
- В/ искам да се изкажа
- Г/ посягам

32. В кое от следните изречения му е притежателно местоимение?

- А/ Каза му, че ще остане в планината.
- Б/ Сестра му се завърна от пътешествието.
- В/ Момичето му помагаше по математика.
- Г/ Необходима му е подкрепа от приятели.

33. В кое от следните изречения е нарушено правилото за употреба на бройна форма при съществителните имена?

- А/ Двама войника се промъкнаха в града под прикритието на нощта.
- Б/ И двата вестника отбелязват събитието на първите си страници.
- В/ Двата коня препуснаха в галоп през полето.
- Г/ Дватама хъшове се запознават на пристанището.

34. В кой от следните случаи е допусната правописна грешка?

- А/ откровена
- Б/ съвършенна
- В/ рождена
- Г/ съвременна.

35. Каква синтактична служба изпълняват местоименията в изречението?

Поръчах му да ги събуди.

Отговор: допълнения

36. Какъв е видът на сказуемото в изречението?

С тези разходки всеки ден ще можеш ли добре да се подготвиш за изпитите в края на учебната година?

- А/ просто
- Б/ съставно глаголно
- В/ съставно именно
- Г/ сложно

37. Кое от изреченията е сложно?

- А/ Скоро започнаха да идват вести от фронта.
- Б/ Той не можеше да търпи нейния безпричинен смях.
- В/ Ние останахме поразени от новината.
- Г/ Всички наскачаха да видят чужденеца.

38. Кое изречение се различава от останалите по състав?

- А/ Ние се срещнахме, защото изпълнявахме общ проект.
- Б/ Джуджето и феята се разделиха, когато започна бурята.
- В/ Тя слушаше равнодушно, като гледаше настрана.
- Г/ Лина набра цветя, чиито цветове изпускаха чуден аромат.

39 - 40. Определете вида на изреченията по състав:

39.

Който зло мисли, той зло намира.

Отговор: сложно съставно с подчинено определително

40.

Знаеше се, че той ще участва в състезанието.

Отговор: сложно съставно с подчинено допълнително

41. Изразът „...висши същества, родени за страдания, за борба и за слава - не като другите смъртни“ НЕ е обобщена оценка за:
- А/ героизма на хъшовете, проявен в битки
 - Б/ мъченичеството на емигрантите в името на свободата
 - В/ делото на поборниците за свободата, което предопределя духовното им безсмъртие
 - Г/ делничното емигрантско съществуване на героите
42. За кой герой от повестта „Маминото детенце“ се отнасят думите?
- Това нещо, което имало голямо сходство с ония двоеноги животни, които от своя страна имат сходство с други едни животни, които се отгояват за Коледа....*
- Отговор: чорбаджи Нено**
43. Посочете излишния цитат:
- А/ ...кат лъвове тичат по страшний редут...
 - Б/ ...дружините наши, оплискани с кърви...
 - В/ ...идат като тигри, бягат като овци...
 - Г/ ...всякой гледа само да бъде напред...
44. За кого от своите герои в повестта „Немили-недраги“ Иван Вазов казва със съчувствие: „...Защо не умря при Гредетин?“
- А/ за Бръчков
 - Б/ за Хаджият
 - В/ за Владиков
 - Г/ за Македонски
45. За кой стилистичен похват се отнася определението :
Силно деформирано изображение на човешки черти с цел осмиване?
- Отговор: гротеска**
46. Кой от изброените мотиви НЕ е характерен за повестта „Маминото детенце“?
- А/ за криворазбраната родителска грижа
 - Б/ за светостта на патриархалното семейство
 - В/ за ролята на семейното възпитание
 - Г/ за липсата на духовни ценности
47. На какво заглавие за съчинение разсъждение съответства тезата?
- Стихотворението „Българският език“ изразява авторовата привързаност към света на националното чрез отношението към родното слово. Не нараненото лично писателско самолюбие, а болката от посегателството над българското предизвиква гнева и възмущението на твореца. Ето защо, когато чужди и свои хулят българската реч, поетът приема като свой неотменим дълг защитата и прославата на езика ни.*
- Отговор: Стихотворението „Българският език“ - страстна защита и прослава на езика ни**
48. В изречението „Хората са наплашени сега и ме изгарят жива...“ подчертаният израз представлява:
- А/ сравнение
 - Б/ метафора
 - В/ оксиморон
 - Г/ антитеза
49. В израза „Тя беше жена около шейсетгодишна, висока, кокалеста - мъжка на вид“ има:
- А/ непряка характеристика
 - Б/ портретна характеристика
 - В/ психологическа характеристика
 - Г/ повествователен момент
50. Изразът „Приличаше на един вълк, който обикаля нощем краищата на градовете“ е :
- А/ метафора
 - Б/ разширено сравнение
 - В/ експозиция
 - Г/ развързка.

51. Кой от следните цитати НЕ съдържа инверсия?
А/ дирите стидни
Б/ хомота стар
В/ Беласица стара
Г/ новий Батак
52. В стиха „Език прекрасен, кой те не руга / и кой те пощади от хули гадки?“ поетът НЕ е използвал:
А/ обръщение
Б/ сравнение
В/ епитет
Г/ реторичен въпрос
53. В стиха „едно име ново, голямо, антично / като Термопили славно, безгранично“ подчертаният израз е:
А/ хипербола
Б/ сравнение
В/ антитеза
Г/ метафора
54. Според смисъла на одата „Опълченците на Шипка“ най-горчивото обвинение, отправено към българите по повод възврънатата им свобода, е, че:
А/ дълго са били унижавани
Б/ безропотно са търпели безкрайни робски страдания
В/ другите народи са ги сочили с „присмехи обидни“
Г/ свободата им е подарена, а не извоювана
55. В стихотворението „На прощаване“ мотивите за смъртта и безсмъртието са:
А/ противопоставени
Б/ разграничени
В/ тъждествени
Г/ взаимно свързани
56. Коя от следните характеристики НЕ се отнася за баба Илияца от разказа „Една българка“
А/ милосърдна и всеотдайна
Б/ смела и деятелна
В/ търпелива и покорна
Г/ истинска християнка и добра майка
57. Думите на Странджата „Ах, сладка е смъртта за отечеството!“ изразяват:
А/ родолюбие
Б/ себеотрицание
В/ саможертвена преданост на националноосвободителния идеал
Г/ възторг от героизма на другарите му
58. Кое от следните твърдения определя най-точно въздействието на речта на Странджата върху хъшовете в повестта „Немили-недраги“?
А/ обединява ги и повдига духа им
Б/ призовава ги към съпротива срещу поробителя
В/ убеждава ги в необходимостта от национално освобождение
Г/ засрамва ги, като осъжда техните раздори
59. Как се нарича композиционният похват, с който повествователят съзнателно забавя развитието на действието?
Отговор: ретардация
60. Посочете най-точния синоним на подчертаната дума в израза:
Света Богородичке, помогни ми само да стигна до манастира, божичко, закрили го, българин е, тръгнало е за християнска вяра курбан да става.
Отговор: жертва